

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 1082/2024
05.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиоца Једночлано друштво са ограниченом одговорношћу Арсеновић из Шапца, кога заступа Мирослав Данојлић, адвокат из ..., против тужене Градска општина Сурчин, коју заступа Градско правобранилаштво Града Београда, одељење за Градску општину Сурчин, ради дуга, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 579/22 од 02.02.2023. године, у седници одржаној 05.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене па се **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Привредног апелационог суда Пж 579/22 од 02.02.2023. године у целини и пресуда Привредног суда у Београду П 8795/2021 од 21.10.2021. године у ставу I и III и **пресуђује**:

Одбија се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му плати износ од 12.107.663,63 динара са законском затезном каматом од 03.05.2019. године па до исплате.

Одбија се жалба тужиоца као неоснована и пресуда Привредног суда у Београду П 8795/2021 од 21.10.2021. године у ставу II потврђује.

Обавезује се тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 465.000,00 динара у року од 8 дана по пријему одлуке.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 8795/2021 од 21.10.2021. године, у ставу I, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 12.107.663,63 динара са законском затезном каматом од 03.05.2019. године па до исплате. У ставу II одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужена да му плати законску затезну камату на износе и за периоде ближе наведене у том ставу док је у ставу III обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 1.039.762,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде са затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 579/22 од 02.02.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Привредног суда у

Београду П 8795/2021 од 21.10.2021. године у ставу I изреке док је преиначена иста пресуда Привредног суда у Београду у ставу II и обавезана тужена да тужиоцу исплати законску затезну камату и то на износ од:

- 2.250.960,82 динара почев од 02.07.2013. године,
- 2.475.000,00 динара почев од 16.07.2014. године,
- 990.000,00 динара почев од 16.07.2014. године,
- 542.245,00 динара почев од 02.08.2014. године,
- 990.000,00 динара почев од 16.07.2014. године,
- 220.275,00 динара почев од 02.10.2014. године,
- 167.244,00 динара почев од 16.07.2014. године,
- 150.150,00 динара почев од 02.09.2014. године,
- 97.152,00 динара почев од 16.07.2014. године,
- 891.000,00 динара почев од 01.11.2013. године,
- 891.000,00 динара почев од 01.11.2013. године,
- 736.560,00 динара почев од 01.11.2013. године,
- 891.000,00 динара почев од 01.11.2013. године и
- 815.076.081,00 динара почев од 02.07.2013. године, па све до 02.05.2019. године

у року од осам дана.

Преиначено је решење о трошковима садржану у ставу III пресуде Привредног суда у Београду П 8795/2021 од 21.10.2021. године и обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.290.974,06 динара у року од осам дана по пријему пресуде, те су одбијени захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је уложила благовремену ревизију због битне повреде из одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку учињене пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања као и због погрешне примене материјалног права. Указује да пасивна легитимација ревидента зависи од одговора на питање да ли се против Јавног предузећа „Аграр Сурчин“ може спровести поступак стечаја а да је након доношења првостепене пресуде, у току жалбеног поступка, донето решење Привредног апелационог суда којом је потврђена одлука првостепеног суда о отварању поступка стечаја над наведеним правним лицем. Даље наводи да су и првостепени и другостепени суд пошли од претходно донете одлуке Привредног суда у Београду Ст. 310/2016 од 27.12.2018. године којом је одбијен предлог ликвидационог управника за отварање поступка стечаја на Јавним предузећем „Аграр Сурчин“, иако ни тужилац ни тужени нису имали положај странке поступку у ком је она исходована. У првостепеном поступку су, како даље истиче, коришћени докази из предмета Ст. 310/2016 без сагласности ревидента. Указује да су нижестепени судови погрешно применили одредбу члана 14. Закона о стечају будући да оцена испуњености услова наведене одредбе није везана за рок или конкретни период, односно календарску годину, нити је везана за моменат у ком су потраживања настала или доспела. Оспорава закључак нижестепених судова којим је одбијен приговор застарелости.

Тужилац је поднео одговор на ревизију којим оспорава основаност ревизијских разлога и тачност ревизијских навода. Сматра да ревидент паушално указује на повреду из одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку необразлажући у чему се она састоји, а да је одлука донета правилном применом материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је оценио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена апсолутно битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Ревидент истиче да је побијана одлука захваћена повредом из одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку али исту не образлаже што овај ревизијски навод чини паушалним те самим тим неоснованим. Са друге стране, релативно битне повреде учињене у поступку пред првостепеним судом, на које се указује, нису дозвољени ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у пословном односу са Јавним предузећем „Аграр Сурчин“ из Сурчина, чији оснивач је била тужена. Из тог пословног односа остало је ненамирено потраживање тужиоца у фактурисаном износу од 12.107.663,63 динара, по рачунима испостављеним у 2013. години и 2014. години. Јавно предузеће финансирало се из буџета оснивача током 2013. године у проценту од 99,28%, а током 2014. године у проценту од 98,82%. Скупштина Градске општине Сурчин, на седници од 29.12.2015. године, донела је одлуку о ликвидацији Јавног предузећа „Аграр Сурчин“ из Сурчина што је регистровано решењем регистратора Агенције за привредне регистре БД 1935/2015 од 15.01.2016. године. Тужилац је у поступку ликвидације над наведеним јавним предузећем пријавио своје потраживање у износу од 14.729.960,80 динара. Ликвидациони управник признао је потраживање од 12.033.832,14 динара, док је оспорено потраживање у износу од 2.696.128,66 динара. У погледу оспореног потраживања тужилац је против наведеног јавног предузећа исходовао правноснажну пресуду Привредног суда у Београду П 4034/17 од 25.10.2017. године којом је дужник обавезан да исплати наведени износ. Решењем Привредног апелационог суда Пвж 111/2019 од 03.04.2019. године потврђено је решење Привредног суда у Београду Ст. 310./2016 од 27.12.2018. године којим је одбијен предлог ликвидационог управника за покретање поступка стечаја над ЈП „Аграр Сурчин“ из Сурчина, јер се наведено предузеће, у периоду из ког и потичу дугови, финансирало претежно из буџета оснивача, Градске општине Сурчин.

Оценом изведених доказа првостепени суд је закључио да је тужени, у смислу одредбе члана 14. Закона о стечају, солидарно одговоран за обавезе јавног предузећа чији је био оснивач, јер се у време када је настала обавеза оно финансирало из буџета у процентима од 99,28% и 98,82%. Прихватајући у целини налаз и мишљење вештака економско-финансијске струке, који је обрачунао потраживање тужиоца у износу од 12.107.663,63 динара, првостепени суд за наведени износ главног дуга усваја тужбени захтев те применом одредбе члана 14. Закона о стечају и одредби чл. 277. и 324. став 2. Закона о облигационим односима обавезује тужену да тужиоцу измири наведени износ са затезном каматом од 03.05.2019. године као дана када је тужилац позвао туженог на испуњење обавезе. Затезну камату за период пре тог дана одбија као неоснован. Ценећи истакнути приговор застарелости првостепени суд налази да је трогодишњи рок застарелости из одредбе члана 374. Закона о облигационим односима почео да тече даном подношења предлога за покретање стечајног поступка над јавним предузећем, односно 05.07.2016. године, те да до дана подношења тужбе није истекао, услед чега је овај приговор нашао неоснованим.

Другостепени суд налази правилним материјалноправни закључак првостепеног суда о пасивној легитимацији туженог, заснованој на одредби члана 14. Закона о стечају. У том смислу прихвата дато образложење првостепеног суда. Другостепени суд сматра да је првостепени суд правилно оценио и истакнути приговор застарелости, да је тужилац од туженог могао да захтева намирење неизмирених потраживања почев од дана подношења предлога за покретање стечаја над јавним предузећем „Аграр

Сурчин“ из Сурчина односно од 05.07.2016. године, у смислу одредбе члана 361. став 1. Закона о облигационим односима, те да рачунајући од наведеног па до дана подношења предметне тужбе 03.05.2019. године није протекао трогодишњи рок застарелости. Додаје да није застарело ни потраживање према главном дужнику будући да је најстарији рачун доспео за наплату 02.07.2013. године, да је тужилац у поступку ликвидације над јавним предузећем пријавио потраживање 29.03.2016. године те да му је оно признато у износу од 12.033.832,14 динара док је за износ оспореног потраживања тужилац исходовао правноснажну судску одлуку. Сматра да је првостепени суд погрешно одбио захтев за законску камату почев од доспелости сваког појединог рачуна па до 02.05.2019. године будући да је одговорност Републике Србије, аутономне покрајине или јединица локалне самоуправе као оснивача правних лица над којима се не може спровести стечај предвиђена да би се повериоцима, у случајевима када своје потраживање не би могли остварити у стечајним поступцима над тим правим лицима, омогућило да наплате своја потраживања од оснивача, па да оснивач одговара на исти начин на који је одговарао главни дужник. Стога у погледу споредног потраживања преиначава првостепену пресуду и обавезује тужену да плати тужиоцу законску затезну камату почев од датума доспелости сваког појединог рачуна.

Врховни суд сматра да је одлука другостепеног суда донета погрешном применом материјалног права.

Одредбом члана 14. став 1. Закона о стечају прописано је да стечајни поступак се не спроводи према: Републици Србији, аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; фондовима или организацијама обавезног пензијског, инвалидског, социјалног и здравственог осигурања; правним лицима чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, а која се искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из републичког буџета односно буџета аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе; Народној банци, Централном регистру, депоу и клирингу хартија од вредности; јавним агенцијама. У ставу 3. одређено је да за обавезе правног лица над којим се у складу са ставом 1. овог члана не спроводи стечајни поступак солидарно одговарају његови оснивачи, односно власници као чланови или акционари.

Имајући у виду утврђено чињенично стање и цитирану законску одредбу, правилно закључују нижестепени судови да тужена јесте пасивно легитимисана у погледу предметних обавеза. Тужилац је пословао са Јавним предузећем „Аграр Сурчин“ из Сурчина, које се у периоду настанка обавеза претежно финансирало из буџета тужене, те се стога над њом није могао спроводити поступак стечаја што за настале обавезе успоставља солидарну одговорност тужене као оснивача у смислу цитиране одредбе члана 14. став 2. Закона о стечају. Дакле, док се правна лица искључиво или претежно финансирају кроз уступљене јавне приходе или из буџета, над њима се поступак стечаја не спроводи и у тој ситуацији успоставља се солидарна одговорност оснивача.

Међутим погрешно су нижестепени судови ценили застарелост потраживања држећи да она почиње тећи од дана подношења предлога за покретање стечаја над Јавним предузећем "Аграр Сурчин" – 05.07.2016. године, не дајући за такав закључак на закону утемељено образложење.

Одредбом члана 361 Закона о облигационим односима, на коју се нижестепени судови позивају, јесте прописано да застарелост почиње тећи првог дана после дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе, ако законом није што друго прописано, али је нетачно да је тужилац потраживање могао усмерити према туженом тек онда када је поднет предлог за стечај јавног предузећа. То нити је

прописано законом, а застарелост се уређује императивним одредбама, нити се ради о накнадно успостављеној солидарности преносом имовинске целине (чл. 452 Закона о облигационим односима).

Пасивна солидарност настаје уговором, тестаментом или на основу закона. Она може бити заснована различитим законима, не само Законом о облигационим односима. Предвиђају је нпр. Закон о меници (чл. 46), Закон о привредним друштвима (чл. 14 ст.6, чл. 125...) па и Закон о стечају у одредби чл. 14. Том одредбом регулисано је ко нема стечајну способност односно ко не може бити стечајни дужник (ст. 1) а затим да за обавезе тих лица одговарају оснивачи (ст. 3). Успостављање солидарне одговорности оснивача за обавезе предузећа које нема стечајну способност настаје у оном тренутку када се за то испуне услови прописани у чл. 14 Закона о стечају, о чему се овај суд већ изјаснио у својој одлуци Прев 499/2020 од 28.01.2021. године. Када су у питању правна лица чија стечајна способност зависи од начина финансирања, то значи да солидарна одговорност настаје онда када се она претежно финансирају из буџета односно кроз уступљене јавне приходе, и за тада настале обавезе. Уколико такво финансирање престане или спадне испод нивоа одређеног чл. 14 Закона о стечају, одговорности оснивача убудуће неће бити јер је предузеће стекло стечајну способност. Закључак је да претходно законом успостављена солидарна одговорност не престаје накнадним стицањем стечајне способности већ таква (солидарна) обавеза може престати по општим правилима о престанку пасивних солидарних облигација.

Следом реченог, стечајна способност не зависи ни од одлуке суда, јер суд не може дати такву способност лицу које је по одредби чл. 14 Закона о стечају нема, нити зависи од тога да ли је поднет предлог за стечај, па последично ни солидарна одговорност оснивача не зависи од истих. Стога се почетак рока застарелости према оснивачу не може везати за подношење предлога за стечај, нити за одлуку суда о истом нити за моменат сазнања повериоца да се неки субјект финансира претежно из буџета и да се над њим не може спровести стечај. Ради се о законом установљеној солидарној одговорности у моменту настанка обавезе јер су тада постојали услови наведеног члана. Застарелост почиње тећи на основу чл. 361 Закона о облигационим односима првог дана након што је поверилац могао да захтева испуњење.

У конкретном случају тужилац је од туженог, као солидарног дужника, могао да захтева испуњење одмах по доспелости. Како је последњи рачун доспео 02.10.2014. године то је до подношења тужбе 03.05.2019. године истекао трогодишњи рок застарелости из одредбе чл. 374 Закона о облигационим односима. Није од утицаја чињеница да је потраживање према главном дужнику делимично признато у поступку ликвидације, за који део је почео тећи нови рок, а делимично утврђено правноснажном пресудом за које тече десетогодишњи рок из чл. 379 истог закона. Ово из разлога што постојање више солидарних дужника претпоставља, у смислу чл. 414 тог прописа, могућност избора повериоца од кога ће тражити њено извршење, те да ли ће извршење тражити од свих или појединих од њих, а ако застаревање не тече или је прекинуто према једном дужнику оно тече за остале солидарне дужнике и може се навршити (члан 422 ст. 1 Закона о облигационим односима).

Закључак је Врховног суда да је потраживање према туженом застарело те је при истакнутом приговору тужбени захтев морао бити одбијен. Отуда је одлука преиначена применом одредбе чл. 416 ст. 1 Закона о парничном поступку одлучено као у изреци.

Одлука о трошковима донета је применом одредби чл. 153 ст. 1, чл. 154, чл. 163 ст. 1 и чл. 165 ст. 2 Закона о парничном поступку туженом досудио трошкове за састав 2 поднеска по 37.500,00 динара, за приступ на 6 одржаних рочишта по 39.000,00 динара,

за састав жалбе и ревизији по 78.000,00 динара на који начин је одлучено као у последњем ставу.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић